

M K B

**PROGRAMOK
HÍREK
KÖZLEMÉNYEK
HIRDETMÉNYEK
JELENTÉSEK
BESZÁMOLÓK
SZAKCIKKEK**

1998

SZEPTEMBER-OKTÓBER

**T
Á
J
É
K
O
Z
T
A
T
Ó**

VINCZE FERENC

Az örökké vidám, anekdotázó **Maxi** július 13-án délben Létras-tetőn váratlanul összeesett, és az újraélesztés is csak pillanatokra hozta vissza az életbe. A kihívott mentők már csak a halál tényét (és okát: infarktus) tudták megállapítani. 54 éves volt.

Kovács Attila

1998. július 17-én eltemettük Vincze Ferencet, alias Maxit. Örökké vidám alakjának, a létrási tábortüzek elmaradhatatlan szájharmónikásának emlékére 1998. szeptember 12-én (szombaton) este tábortüzet szervezünk Létras-tetőre, melyre mindenkit szeretettel hívunk és várunk. Sátrak felverésére engedélyt kérünk a Nemzeti Parktól.

Ha valakinek fényképe lenne Maxiról, kérjük, hozza el a tábortüzhöz.

*Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület
MKBT Észak-Magyarországi Területi Szervezete*

DR. SZILÁGYI PÉTER

a Társulatnak 1960 óta tagja, 1981-től a Fegyelmi Bizottság tagja, 1986–91. között elnöke, 1983 óta az alapszabálmódosító bizottságok aktív résztvevője, a Vámorség Barlangkutató Csoportjának egykori tagja, a Környezetvédelmi Minisztérium főtanácsosa, életének 55. esztendejében elhunyt. Családjá, rokonai, barátai és ismerősei 1998. augusztus 12-én vettek tőle örök búcsút az Újköztemető szóróparcellájában.

MKBT Tájékoztató

Megjelenik minden páratlan hónap elején

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1027 Budapest, Fő utca 68. Tel./Fax: 201-9493. E-mail: mkbtt@mail.matav.hu

Szerkesztő: Fleck Nóra

Felelős kiadó: dr. Hevesi Attila

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

Lapzárta: a megjelenés előtti hónap 5-én.

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

MEGHÍVÓ

az 1998. szeptember 24-én 17 órakor a MTESZ Fő utcai Székház
(Budapest, II. Fő utca 68.) II. 219. számú helyiségében tartandó

alapszabálymódosító küldöttközgyűlésére.

Napirend:

A Társulat, mint kiemelten közhasznú szervezetként történő nyilvántartásba vételéhez szükséges alapszabálymódosítás.

(Bár a témában már 1998. április 24-én sor került rendkívüli alapszabálymódosításra, a Fővárosi Bíróság több kifogást is emelt a módosított alapszabállyal kapcsolatban, ezért van szükség egy ismételt alapszabálymódosító küldöttközgyűlésre.)

A küldöttközgyűlés nyilvános, azon bármely társulati tag részt vehet, szavazati joggal azonban csak a küldöttek rendelkeznek.

Dr. Hevesi Attila sk.
elnök

5. LAKATOS KUPA

A MAFC Barlangkutató Csoport – immár hagyományosan – *szeptember 26-án* idén is megrendezi a Lakatos kupa barlangi teljesítménytúrát és versenyt. A rendezvény elsődleges célja az Alsó-hegy zombolyainak megismerése, a zombolyatúrázás népszerűsítése. A feladat, az indulás előtt kézhez kapott túrakalauz és térképek segítségével, a kijelölt alsó-hegyi zombolyok bejárása. A túrán 3 fős csapatok indulhatnak, egy zombolyba elég egy csapattagnak leereszkedni. Az egyéni alapfelszerelésen kívül minden csapat számára szükséges egy legalább 60 méter hosszú kötél (ez lehet több darabból is), néhány nittfűl, karabiner és kötélgyűrű, iránytű és írószerszám. A verseny résztvevői szombat reggel fél 9-kor indulnak a Vecsem-forrástól és délután fél 6-ig van lehetőség a zombolyok felkeresésére. A tavalyi tapasztalatok alapján tovább bővítettük a versenyben szereplő aknabarlangok választékát, s mint ahogy arról korábban már beszámoltunk, a *Moszkítósz-zombolyba* (lásd a 6. oldalon) is mélyebbre ereszkedhetnek az érdeklődők. A táborhelyre (*Vecsem-forrás*, megközelíthető Bódvaszilas vasútállomás felől) péntek (*szeptember 25.*) estétől várjuk a résztvevőket. Szombat estére közös vacsorát és diavetítést is tervezünk, egy-két tár diát reméljük minden csapat hoz magával.

MAFC Barlangkutató Csoport

BARLANGKUTATÓK SZAKMAI TALÁLKOZÓJA

A Társulat ez évben a **Szakmai Napokat** november 6-8. között rendezti meg a Miskolci Egyetemen. A rendezvény részvételi díja 600 Ft.

Szállás kollégiumokban: 700 Ft/fő/éjszaka. Étkezés: előfizetéses ebéd és vacsora rendelhető meg szombati napra az egyetem menzáján: 300—300 Ft. A további étkezések ugyanott étlap szerint (vasárnap is).

A rendezvény keretében kerül sor a Cholnoky-pályázat eredményhirdetésére is. A részletes programot a Tájékoztató következő számában közöljük.

A szervezés hatékony lebonyolítása érdekében kérjük a Tájékoztató végén található jelentkezési lap *szeptember 20-ig* történő visszaküldését. Ez a szállás- és étkezésbiztosítás és az előadások beosztása miatt rendkívül fontos, ezért kérjük a határidő pontos betartását.

Titkárság

A Nemzetközi Földrajzi Únió Karsztbizottsága 1999. szeptember 5-9. között Budapest—Miskolc székhellyel **Természetvédelem és fenntartható fejlődés karsztokon** címmel nemzetközi szimpóziumot rendez, melyre az előzetes jelentkezéseket f. év november 30-ig, az előadások összefoglalóit jövő év február 1-ig kell beküldeni (József Attila Tudományegyetem, Éghajlattani és Tájföldrajzi Tanszék; Szeged, Pf. 653. 6701). Jelentkezési lap és részletesebb információ a Titkárságon kapható.

DACHSTEIN-ÉV

Az Osztrák Barlangkutatók Szövetségének koordinálásával 1998. augusztusa és 1999. augusztusa között **Dachstein-Barlangév** címmel rendezvénysorozatot hirdettek meg az Osztrák Barlangkutatók Szövetségének és a Hallstatt—Obertrauni Barlangkutató Egyesületnek 50., a Dachstein-jégbarlang kutatásának 100. évfordulója, valamint egyéb évfordulók alkalmából. A jelentősebb rendezvények:

1998.

Aug. 17—23.	Osztrák barlangkutatók éves találkozója, ennek keretében a Dachstein-barlangév megnyitása, a Hirlatz-barlang könyv bemutatása, Hallstatt
Aug. 24—30.	Az Osztrák Barlangkutatók Szövetségének oktatási hete
Szept. 5.	A Gassel-cseppkőbarlang 80. évfordulója, Ebensee
Okt. 16—18.	Idegenforgalmi barlangok szemináriuma, Ebensee
Nov. 6—8.	Barlangdokumentációs szeminárium
Nov. 18.	Dachstein kollokvium, Bécs
Nov. 19—22.	Hirlatz-barlangi hosszú kutatóhétvége
Nov. 28.	A Hallstatt—Obertrauni Barlangkutató Egyesület éves közgyűlése

1999.

- Jan. 2—3. Újévi ünnep a Koppenbrüller-barlangnál
 Febr. 26—28. Barlangi búvár szakülés
 Márc. 6. A Felső-Ausztriai Tartományi Barlangtani Egyesület éves közgyűlése, Linz
 Márc. 13. Az Ebensee-i Barlangtani Egyesület éves közgyűlése
 Máj. 14. A Hallstatti Történelemelőtti Múzeum kiállításának megnyitása (októberig)
 Máj. 14—16. Katasztervezetési szeminárium
 Máj. 30—júni. 4. Jubileumi barlangvezetői vizsga, Krippenstein
 Júni. 25—27. Barlangterápiai szeminárium, Krippenstein
 Júli. 4—11. Tudományos hét a Dachstein-térségben (ásványok, fossziliák, karszt, barlangok, bányászat, kultúra és táj)
 Júli. 9—11. A Hirlatz-barlang 50 éves évfordulója
 Júli. 30—Aug. 1. A Felső-Ausztriai Tartományi Barlangtani Egyesület jubileumi (75.) közgyűlése, Bad Ischl
 Aug. 1—8. Raucherkar-barlangi expedíció
 Aug. 23—26. Jubileumi Dachstein-kirándulás (barlangok - karszt - források)
 Aug. 27—29. Osztrák Barlangkutatók Szövetségének jubileumi találkozója, a Dachstein-év bezárása, Obertraun

Részletesebb tájékoztatás a Titkárságon szerezhető be.

Szerzőinkhez!

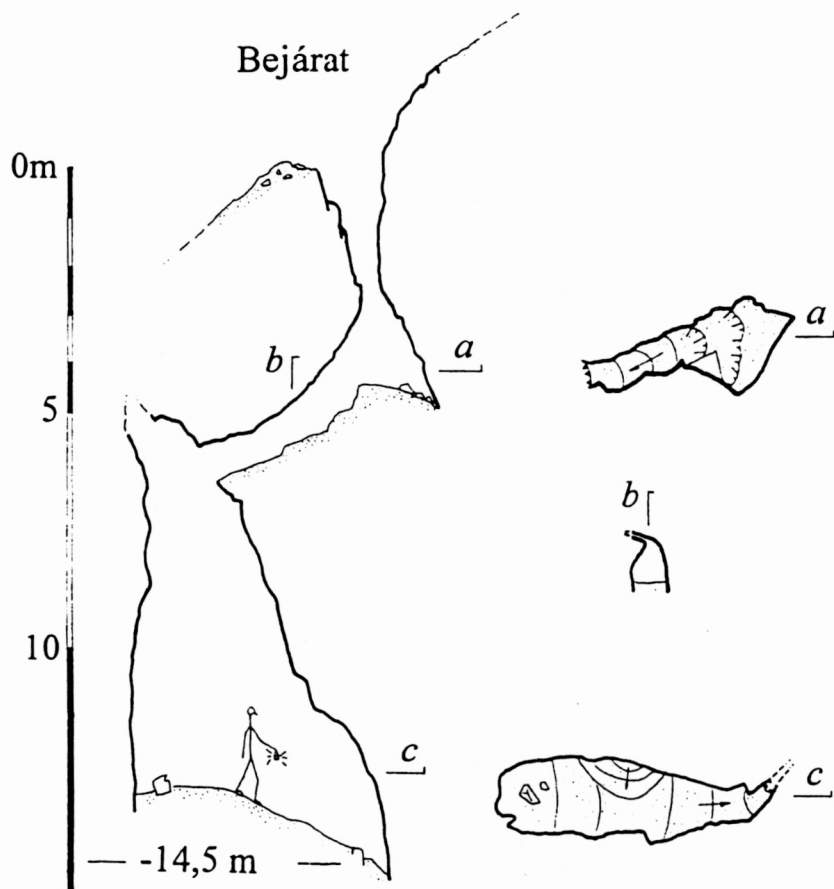
Kérjük azokat a szerzőket, akik írásaikat számítógéppel készítik és floppyn vagy E-mail-en hozzák ill. küldik a Titkárságnak, hogy Word for Windows-programot használjanak. Egyéb programokkal készült anyagokat a Társulat számítógépén ez idő szerint nem tudunk fogadni és kezelni. Szerk.

FELHÍVÁS

Kérjük mindazon tagjainkat, akik 1998. évi tagdíjfizetési kötelezettségüknek még nem tettek eleget, szíveskedjenek elmaradásukat mielőbb rendezni. Előre is köszönjük.

Titkárság

Moszkítós-zsomboly

Rajz: MAFC, BEAC
1998. IV.

A BARLANGNAPI BESZÁMOLÓ HELYE

(Kár, hogy a rekordlétszámú Barlangnapról, a versenyek eredményeiről lapzárta után 1 héttel sem sikerült a rendezőktől a beszámolót megkapni)

JELENTÉS A XIV. VULKÁNSZPELEOLÓGIAI TÁBORRÓL

A XIV. Vulkánszpeleológiai Tábor 1998. július 4-7. között Cserépfalun, a BNP oszlai kutatóházánál, majd 8-12. között Tarnaleleszen, a Leleszi-völgyben került megrendezésre. A tábor célja a Déli-Bükk vulkanikus eredetű kőzeteiben, valamint a Nyugai-Bükk homokkövekben képződött barlangjainak kataszterezése, és az e vidéken oly gyakori barlanglakásokkal való ismerkedés volt. A tevékenységben 21-en vettek részt.

A Bükkben 32 nemkarsztos barlangot sikerült megismerni. A legtöbb, 13 homokkőben alakult, 10 barlang van andezitagglomerátumban, 6 riolitban, 1-1 pedig diabázban, riolituffában, illetve agyagpalában. A leglátványosabbak a homokkőbarlangok. Ezek között vannak 20 m-t meghaladó sziklaereszek és a meredek falakban nehezen megközelíthető 4-5 m-es odúk. További érdekességek még a hatalmas, olykor 100 m-t meghaladó homokkőfalak, mint pl. az ivádi Lyukas-kövek, vagy a bükk-szenterzsébeti Nagy-hegy. Propaganda híján ezek alig ismertek, pedig látványosságuk csak kevéssel marad el a Meteórakétól.

Irodalmi adatok szerint több mint 1000 barlanglakás volt még 50 évvel ezelőtt is a Bükk-vidéken. Mára ezek száma ugyan mintegy 400-ra zsugorodott, de így is eleve reménytelen lett volna az egyhetes terminusban ezekkel érdemben foglalkozni. Ezért programunk szerint is csak a stratégiai és kultikus rendeltetésű üregeket kívántuk átvizsgálni, de óhatatlanul beleütköztünk néhány barlanglakásba és riolituffából kivájt gazdasági objektumba (istálló, gabonátároló, pálinkafőző, stb.) is. Összesen 10 mesetérseges üreget kutattunk át, melyek közül 7-et a számos korábbi etnográfiai és régészeti tanulmány sem említett. Számunkra a legérdekesebbek voltak a miskolctapolcai és istenmezejei sziklatemplomok és a cserépvári kővermek.

Tevékenységünket a Karszt és Barlang Alapítvány 20 ezer Ft-tal, a Felsőtárkányi Erdészet a lezárt erdei utakon való közlekedés lehetővé tételével, a Bükki Nemzeti Park a kutatás engedélyezésével és az oszlai táborozási lehetőséggel, Bozó László amatőr helytörténész pedig a Leleszi-völgyben levő réjtjének táborozásra való átengedésével, valamint helyismeretének megosztásával támogatta. Ezúton is köszönjük segítségüket.

Eszterhás István

A MICIMACKÓ BARLANGÁSZCSOPORT FRANCIAORSZÁGI TÚRÁJA

1998. július 10-én pénteken hajnalban indultunk. Túránk első állomása Montand le Chateau volt (Júra-hegység), ahol csoportunk tagja, Vaspöri Szilvia, a Szabó József csoportból pedig Kunisch Péter, részt vettek a francia barlangász iskola által szervezett túravezetői tanfolyamon, amelyet sikeresen el is végeztek. A tanfolyam minden

tekintetben nagyon jó volt (ellátás, szállás, barlangok stb.). Ez alatt az egy hét alatt csoportunk többi tagja a közeli barlangokban túrázott.

Július 21-én kedden délben érkezünk meg a Vercors-hegységbe, ahol a francia S.C.C.M. (Speleo Club Chilly-Mazarien) csoport meghívására részt vehettünk a Nemzetközi Berger kutatótáborban. A tábor vezetője Mark Hervé elmondása szerint a legmélyebb víz is csak combig ér a barlangban, és mivel az időjárásról is kedvező információkat kaptunk, úgy döntöttünk, hogy még aznap megkezdjük a leszállást. Összepakoltuk a bivakfelszerelést, és este 6-kor indultunk le a barlangba. A túra résztvevői voltak: Sőregi Ildikó, Balázs Béla, Kelemen Attila, Biczyk István, Vadászi Sándor, Kunisch Péter, Vaspöri Szilvia.

Nem akartunk szétválni, ezért mind a heten egy csoportban haladtunk. A bivatot (-500 m-en) viszonylag gyorsan elértük, ezt elősegítette, hogy az aknák minimum 2, helyenként pedig 3 útvonalon voltak beszerelve, így egymás mellett ereszkedhettünk. Megállapítottuk, hogy "a barlang hátzissákkal kényelmesen járható" állítás nem egészen igaz a bejárati zónára.

A bivakban emléktáblát helyeztünk el a 2 évvel ezelőtt szerencsétlenül járt társunk, Torda István emlékére, ami teljes mértékben Kunisch Péter (Kagyó) érdeme. Két és fél órát töltöttünk el itt, evéssel és a neoprénruhák felvételével, stb.

Az 1122 m-en lévő szifont szerda reggel 6-kor értük el, és 12,30 volt, amikor visszaérkeztünk a bivakba, ahol francia barátaink már vártak bennünket meleg leves-sel és forró kávéval.

Ezután türelmesen továbbvártak, amíg eldöntöttük, hogy mégsem bivakolunk a barlangban, hanem elindulunk kifelé, mindez kb. 2-3 órába telt.

Kifelé menet segítettek felszerelésaink felszínre juttatásában. Este 19,30 volt, amikor csapatunk utolsó tagja is kiérkezett a barlangból.

Az igazán nehéz szakasz csak ezután következett, a visszaút a táborig, eközben párszor elaludtunk.

A táborral kapcsolatban szeretnénk megemlíteni, hogy a franciák rendkívül komoly szervezőmunkát végeztek. Velünk, magyarokkal különösen előzékenyek és vendégszeretőek voltak. Sajnos idő hiányában nem tudtunk aktívan közreműködni a barlang kutatásában, ugyanis pénteken reggel már indulnunk kellett haza, így nem egészen három napot tudtunk csak itt tölteni.

A Gouffre Berger csodálatos volt, és bár tudtuk, hogy borzalmas is tud lenni, a túránk jó hangulatban telt.

Másnap délután még rövid túrát tettünk a Gournier-barlangba, ahova Marek Edit is velünk tartott.

Vaspöri Szilvia, Balázs Béla (Micimackó Csoport)

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK

A Duna—Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság új helyre költözött:

Budapest II.
Hűvösvölgyi út 52.

Levélcím: Budapest 114
Pf. 86.
1525

Tel.: 200-4033, 200-4066
Fax: 325-9506

A **Tatabányai Barlangkutató Egyesület** tavaszi kutatásainak eredményeként sikerült a már az elődök által is ismert Figaró-nyelőben 21 méter mélységet elérni. A továbbjutást jelenleg szálkő szűkület akadályozza, de a szűk rész mögött tágasabb járatot sejtünk. A végponton enyhe húzat érződik, esőzések idején a barlangban mozogni veszélyes a nagy vízmozgás miatt. Az üregben képződmények nincsenek, hossza jelenleg kb. 40 méter. Hétvégi kutatásaink alkalmával klasszikus területünkön, a Kovács-hegyen is folytattuk a munkát. Felújítottuk a Fakír-nyelő bejáratát, kiástuk a Szerelem-lyuk beomlott bejáratát, fa keretácsolatot építettünk a 35 m mély Paksi mogyoró-barlang bejáratához ill. folytattuk a Friderikusz nevű "hely" bontását.

Polacsek Zsolt

Július 25—26-án sikerrel zárultak a **Baradla Művészeti Napok 1998** rendezvényei. A 25-én délelőtti *pánsíp-hangversenyt*, a 26-i délelőtti *klarinét-hangversenyt* (mindkettő a jósvafői Óriások-termében), valamint minkét nap délutánján az aggteleki Hangverseny-teremben sorra kerülő *nagyzenei hangversenyt* összesen mintegy 1100 érdeklődő hallgatta meg.

H.T.

"A Bükki Barlangkutatásért" Alapítvány, mint az 1996. évi személyi jövedelemadók 1 %-ának kedvezményezettje, az 1996. évi CXXVI. tv. 6. §. (3) bekezdésében foglalt kötelezettségének megfelelően tájékoztatja az érdekelteket, hogy a fenti forrásból befolyt 20 144 Ft összeget tartósan lekötött banki betétként használta fel, hogy kamataiból támogathassa a bükki barlangkutató bázis fenntartását, valamint biztosíthassa a kutatómunkához szükséges eszközök, felszerelések, publikációk beszerzését, készítését."

Kovács Attila

Felhívás

Kérjük mindazon tagtársakat, akik egy késő ősszel esetleg megrendezendő kutatás-vezetői tanfolyamon részt vennének, ezirányú igényüket szíveskedjenek 1998. szeptember 30-ig a Titkárságon jelezni.

Oktatási Szakosztály

Interneten a Tájékoztató

Ahol elérhető: <http://kornel.szif.hu/mmsg/>

Ha ezen kívül sürgős információt kívánsz közzétenni, küldd el E-mail-en (Nyerges.Attila@ktmdom2.ktm.hu vagy pzsolt@kornel.szif.hu). Küldhetsz képet, grafikát, falírkát és térképet is. Reggel megírod, délből elküldöd, este olvashatod!

Nyerges Attila

Csak egy pár szó "Az orvos válasza a "szerencsés barlangi balesetre" című cikkhez...

Először én is bemutatkoznék: dr. Tóth Judit, a budapesti Szent János Kórház Központi Intenzív Osztályán általános orvosként dolgozom, emellett másodállásban az OMSz-nál, valamint a Magyar Barlangi Mentőszolgálatnál is tevékenykedem.

Elég felháborított Riskó doktornő levele, melyből szakmai szempontból csupán annyi maradt ki, hogy a sérült, Szilvia már régóta ismeri és tudja, hogy habituais vállficama van, továbbá Szilvia gyógytornász végzettséggel rendelkezik, így nem csak mint laikus, hanem mint ezirányú képzettséggel rendelkező ember meg tudja ítélni saját állapotának súlyosságát.

Itt most nem részletezem a túratársak, a mentésvezető elsősegélynyújtási ismereteit, képzettségét, melyről úgy érzem szintén sikerült a levélben megfélekedni...

Nem szeretnék személyeskedni, állást foglalni valamelyik tábor mellett, hiszen nem voltam jelen, és csak a szubjektív véleményeket hallottam, ill. olvastam. Egy dologban azonban biztos vagyok. Nem tesz jó semmilyen ügynek, sem a hazai barlangászatnak, sem a barlangi mentésnek, ha menteskényszerből vezérelve megpróbálja valaki bármi áron saját (vagy netalántán saját klikkje) akaratát ráerőszakolni egy sérülte. Arról nem is beszélve, hogy ha a dolog balul sül el, még akkor is mellveregetéssel, öndicsőítéssel és a másik tábor rágalmazásig fajuló pocskondiázásával gondolja megoldani a problémát.

Elég szomorúnak tartom, hogy még mindig itt tartunk: "a pesti" és "a miskolci" félre nem érthető hangoztatásánál, a további ellentétek szításánál.

Ha ne adj Isten találkoznánk valami mentésen, engem minek tartana a doktornő? "Pestinek"? Tösgyökeres miskolci vagyok, bár nem ott élek és a pesti Barlangi Mentőkkel dolgozom együtt. Vagy egyszerűen megelégedne a szakmailag inkompetens jelzővel? Bár nem vagyok még szakorvos, azért több éves mentőtapasztalat és jó pár év barlangi mentős gyakorlat van a hátam mögött.

Kis országban élünk, ahol a lakosság létszámához viszonyítva gombamódra szaporodnak az önkéntes – önjelölt – mentőosztagok, a hozzá nem értésről tanubizonyosságot tevő klikkek. Jó lenne legalább saját házunktáján – a barlangi mentésben – befejezni ezt a klikkesedést, ellenségeskedést.

Szeretném remélni, akadnak azért olyan emberek, akik legalább önmagukban megpróbálnak objektívek maradni, és előbb vagy utóbb visszaszorítják ezt a mesterséges hangulatkeltést, uszítást a két tábor között, és talán valamikor megtanuljuk, hogy hogyan tudunk együtt dolgozni, segítve és nem helyből pocskondiázva a másikat.

Tóth Judit

(Sajnálatos, hogy a levélíró olyan témához szól hozzá, amit saját bevallása szerint is csak szubjektív véleményekből ismer. *Nem akarok személyeskedni, állást foglalni* - írja, pedig egész cikkében ezt teszi. Kár. Ezzel nem segíti elő az ellentétek elsimítását. Eppen ezért ebben a témában semmilyen további hozzászólást, véleményt nem teszünk közzé. Szerk.)

Beküldendő: 1998. szeptember 20-ig.

Jelentkezési lap
 a Barlangkutatók Szakmai Találkozójára
 Miskolc, 1998. november 6-8.

Név:

Levelezési cím:

Szállást kérek: Nov. -án, -én éjszakára*(kérjük a kívánt napot, napokat beikszelni)*Előfizetéses étkezést kérek szombaton: *(kérjük a kívánt étkezést, étkezéseket beikszelni)*

Előadást kívánok tartani az alábbi címmel:

Az előadáshoz szükségem van: táblára, diavetítő, egyéb:

Posztert kívánok bemutatni az alábbi címmel:

A poszter helyigénye: m², vagy m x m.

Vállalom, hogy a rendezvény részvételi díját, valamint a fentiekben igényelt szállás és étkezési költségeket **október 20-ig** a Társulat Titkárságához személyesen vagy csekken befizetem.

....., 1998. szeptember

.....
alíírás

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1027 Budapest, Fő utca 68.

NYOMTATVÁNY